

Marlena Kuusisto

SÄÄSTÄJÄN RAHASTOT OSUUSPANKISSA JA NORDEASSA

Rahoituksen koulutusohjelma
2019

SÄÄSTÄJÄN RAHASTOT OSUUSPANKISSA JA NORDEASSA

Kuusisto, Marlena
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Rahoituksen koulutusohjelma
Toukokuu 2019
Ohjaaja: Kuisma, Pekka
Sivumäärä: 41
Liitteitä: 0

Asiasanat: säästäminen, rahastot, tuotto, riski

Työn teoriaosassa käytiin läpi säästämisen ja sijoittamisen aloittamista sekä sijoittamisen motiiveja. Käytiin läpi myös seikkoja, joita on hyvä ottaa huomioon sijoituskohdetta valittaessa sekä mitä ovat eri sijoitusrahastot. Teoriaosassa puhuttiin myös lyhyesti verotuksesta ja mitä tarkoittaa uusi säätely MIFID.

Itse vertailukohteena on Suomessa toimivan OP Rahastoyhtiö OY:n ja Nordea Funds Oy:n rahastot. Työssä pyrittiin selvittämään mikä rahastoista on tuottanut parhaiten ja millaisia mahdollisia kustannuksia rahastosta tulee. Vertailuluokat, johon nämä rahastot on jaettu ovat varovaiset, maltilliset ja rohkeat rahastot.

Tarkoitus oli selvittää historiallisia tuottoja, tarkastella sharpen lukua sekä rahastojen kuluja. Käytiin läpi myös rahastojen maantieteellistä hajontaa ja sen mahdollista vaikutusta rahastoihin.

Säästäjän rahastot ovat helppo tapa, lähes jokaiselle, aloittaa säännöllinen säästäminen. Kaikki vertailun rahastot sijoittavat pääasiassa oman rahalaitoksen muihin rahastoihin, joka helpottaa sijoittamista ja parantaa sijoitustuotteen hajautusta. Kaikki rahastot ovat myös maailmanlaajuisesti hajautettuja kehittyville ja kehittyneille markkinoille. Rahastot ovat aktiivisesti hoidettuja, eikä kyseisiin rahastoihin sijoittavan tarvitse itse seurata markkinoita, tarkoitus säästäjän rahastoilla onkin tarjota helppo markkinasidonnainen säästämisen ja sijoittamisen ratkaisu esimerkiksi tilisäästämisen tilalle.

Parhaiten pärjasi Nordean säästörahasto, joka tuotti parhaiten, myös suhteessa otettuun riskiin. Kuluissa Osuuspankin rahastot olivat hieman paremmin sijoittuneet.

SAVERS FUNDS IN OSUUSPANKKI AND NORDEA

Kuusisto, Marlena

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Finance

May 2019

Supervisor: Kuisma, Pekka

Number of pages: 41

Appendices: 0

Keywords: Saving, Funds, Yield, Risk

The purpose of this thesis was to figure it out how people are starting to save and invest money. Also, what is their motives to do that. In this thesis there is also facts which are good to take knowledge when you decide where to save and what are different mutual funds. In theory there was also shortly spread about taxes and what new MIFID regulation is.

Benchmark itself is operating in Finland and the funds are OP management company and Nordea Funds Oy. In this thesis I tried to figure it out which fund has produced better and what kind of costs comes from funds. Benchmarks that these funds have been divided are cautious, moderate and bold funds.

The meaning was to figure out historical profits, sharpen figure and fund costs. In this thesis there is also funds geographical dispersion and its effect to the funds.

Saver funds is easiest way to everybody to start saving. Every fund in this thesis are investing their own MFI's other funds. And that is easy way to invest and also improve diversification of investments. Every fund in this thesis are investing worldwide distributed in emerging and developed markets. Funds are actively taking care of and people investing in these funds don't have to stress about markets because this is an easy way to offer saving and investing comparing to saving in account.

The best was Nordea fund that produce the best also commensurate with the risk taken. Costs in Osuuspankki funds were a little bit cheaper.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	OPINNÄYTETYÖSUUNNITELMA	6
2.1	Kohteena olevan ongelman kuvaus	6
2.2	Opinnäytetyöongelma	7
2.3	Teoreettinen viitekehys	7
3	MOTIIVIT- MIKSI SÄÄSTÄÄ JA SIIJOITTA?	8
3.1	Säästämisen aloittaminen	9
4	SIIJOITUSRAHASTOT	11
4.1	Korkorahastot.....	12
4.2	Yhdistelmärahastot	13
4.3	Osakerahastot	14
4.4	Indeksirahastot	15
4.5	Rahastojen rahastot ja erikoissijoitusrahastot	16
4.6	Pörssinoteeratut rahastot (ETF)	16
5	SIIJOITUSKOHTEN VALITSEMINEN	17
5.1	Riskit	18
5.2	Tuotot.....	19
5.3	Sijoitusaika.....	20
5.4	Hajauttamisen tärkeys	21
5.5	Rahastojen kuluista	22
6	VEROTUS LYHYESTI.....	23
7	MIFID.....	24
7.1	Mitä MiFID koskee?	25
7.2	Sijoittajan suojaan liittyviä menettelytapoja.....	25
8	RAHASTOJEN MITTAAMINEN.....	26
8.1	Tuoton mittaaminen	27
8.2	Riskin mittaaminen	27
9	RAHASTOJEN VERTAILU	29
9.1	Varovaisten sijoituspolitiikka ja vertailu	31
9.2	Maltillisten sijoituspolitiikka ja vertailu	32
9.3	Rohkeiden sijoituspolitiikka ja vertailu	33
9.4	Sharpen luku	35
9.5	Kulut rahastoissa.....	35
9.6	Maantieteellinen jakauma	36
	LÄHTEET.....	40

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö sai alkunsa, kun pohdin hyvää opinnäytetyön aihetta itselleni. Olen töissä pankkialalla ja minua on alkanut aina enemmän ja enemmän kiinnostamaan ihmisten ajatukset säästämiseen liittyen ja mikä siihen olisi oikea tapa säästää. Opinnäytetyössä tulen vertailemaan aloittelevalle säästäjälle tarkoitettuja Osuuspankin ja Nordean rahastoja. Opinnäytetyössäni vertaillaan rahastojen tuottoja, kuluja ja maantieteellisen hajautuksen eroja sekä miten niiden kehitys on mennyt vuosien varrella. Teoriaosassa käyn myös läpi ihmisten motiiveja säästämiseksi.

Useat suomalaiset miettivät yleensä tarkemmin sitä mihin rahansa käyttäisivät, kuin miten rahaa saataisiin säästettyä. Jos ihmiset suunnittelisivat samankaltaisella palolla mihin ja miten rahaa saataisiin säästettyä tehokkaasti, voisi pienikin suunnitelmallisuus johtaa varallisuuden kertymiseen. (Pesonen 2011, 10–11.)

Jo pienellä kuukausittaisella säästämällä voidaan kerryttää sopiva varakassa. Varakassan tulee olla suhteessa omiin tuloihin ja menoihin. Yleinen oletus on, että varakassan olisi hyvä olla noin kahden tai kolmen palkan verran. Riittävä varakassa tuo talouteen varmuutta ja siinä vaiheessa, kun jotain ikävää tapahtuu, ei tarvitsisi tinkiä omasta elämänlaadustaan. (Pesonen 2011, 10.)

2 OPINNÄYTETYÖSUUNNITELMA

2.1 Kohteena olevan ongelman kuvaus

Vaurastuminen ei tapahdu hetkessä. Aika ja pitkäjänteisyys ovat rahastosäästäjän parhaita ystäviä. Rahastoa valitessa mieti millainen säästäjä olet. Kuinka kauan haluat säästää, millaista tuottoa tavoittelet ja millainen on riskinsietokyky.

Varovaiselle ja maltilliselle säästäjälle tai jos säästöaikasi on lyhyempi, hyvä vaihtoehto on rahastoistamme OP-Maltillinen. Mikäli tavoite on säästää pidempään ja tuottohakuisesti, hyvä vaihtoehto on OP-Maailma. (Osuuspankin [www-sivut](http://www.suopankki.fi) 2018.)

Moni sijoittaja ei tiedä, ovatko osakemarkkinat huomenna menossa ylös vai alas. Oikeastaan kukaan ei vielä varmasti tiedä, mihin markkinat ovat huomenna menossa. Tämä johtuu markkinoiden luonteesta: jos markkinat toimivat riittävän tehokkaasti, tuotto ja riski kulkevat käsikädessä. Sellaisiin sijoituskohteisiin, joihin ei liity riskiä ja joiden huomisen arvon pystyn tietämään, ei liity suurta tuottoa. Vastaavasti epävarmoihin sijoituskohteisiin liittyy riskiä ja sen vuoksi parempi tuotto-odotus. (Puttonen 2003, 13.)

Pitäisikö luottaa pankin sijoitusneuvojaan, joka suosittelee vain oman pankkinsa tuotteita? Joskus saattaa tuntua sitä, että varojen sijoittaminen on mahdoton tehtävä, jota ei osaa itse tehdä, mutta jota ei uskalla antaa myöskään muiden tehtäväksi. Näin ei käytännössä kuitenkaan ole. Pitkälle riittää, kun ymmärtää oman sijoitustoimintansa tavoitteet ja osaa vertailla markkinoilla olevia perusvaihtoehtoja. Tutkimustenkin mukaan sijoitussalkun menestymisen ratkaisee 90- prosenttisesti se, miten varat on allokoitu, eli jaettu eri sijoitusluokkiin (osakkeet, korkoinstrumentit, kiinteistöt yms.). (Puttonen 2003, 14.)

2.2 Opinnäytetyöongelma

Tämän opinnäytetyön aiheena on jatkuva säästäminen säästäjän rahastoihin. Vertailtavia pankkeja ovat Osuuspankki ja Nordea. Opinnäytetyön tavoitteena on saada aikaan ehdotus pitkäjänteiselle säästäjälle, miten hän voisi sijoittaa pankkien sijoitusrahastoihin ja mitä hyötyä siitä hänelle olisi.

Tällä opinnäytetyöllä pyritään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

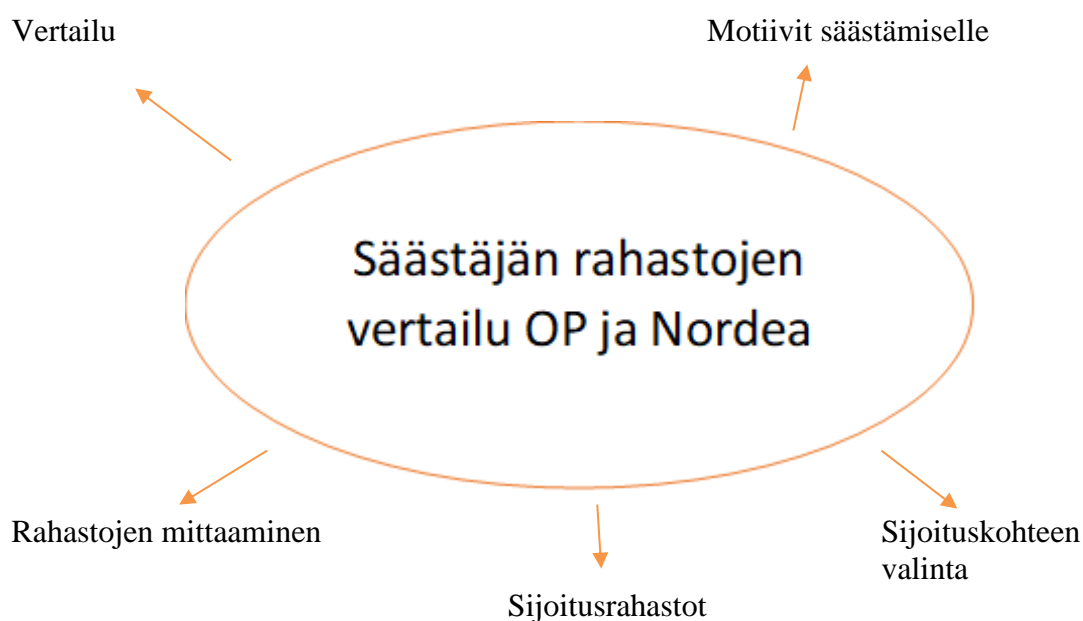
- Mitkä ovat ihmisten motiivit säästämiseen ja miksi valita pankkien rahastot?
- Mitä ovat sijoitusrahastot?
- Miten rahastoja mitataan? Tuotot/Riskit?
- Osuuspankin ja Nordean- rahastojen tuottovertailu

2.3 Teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys pitää pääasiana sisällään rahastojen vertailun Osuuspankissa ja Nordeassa. Vertailussa otetaan huomioon pankkien säästäjän rahastot. Eli Osuuspankin OP-varovainen, OP-maltillinen, OP-rohkea sekä Nordean Säästö 25, Säästö 50 ja Säästö 75. Mukana vertailussa on myös pankkien hoitokulut sekä sitä kautta niiden vaikutus tuottoon.

Teoriaosioissa käydään läpi asiakkaiden motiiveja säästämiseen. Mikä on se syy miksi ihmiset alkavat säästämään ja mistä se johtuu. Käydään läpi sijoituskohteen valinta, eli miten asiakas on päättänyt sijoitettavaan kohteeseen. Johtuuko tämä ulkoisista vaihteista, riskinsiedon kyvystä, sijoitusajasta vai mahdollisesti omasta osaamisesta. Näihin kysymyksiin tulee vastaus kirjojen kautta ja kyseisistä aiheista ei erikseen tule tutkimusta tai haastattelua asiakkailta. Työssä käydään läpi mitä ovat eri sijoitusrahastot ja mitä vaihtoehtoja asiakkaalla on mahdollista saada sekä miten niitä mitataan.

Empiriaosassa vertaillaan lopuksi rahastojen tuottoja tietyltä aikaväliltä. Vertailtavat rahastot ovat Suomessa toimivan rahastoyhtiön Nordea Funds Oy:n sekä OP Rahastoyhtiö Oy:n säästäjän rahastoja. Selvitetään mikä rahastoista ja mikä rahastoyhtiö on suoriutunut parhaiten kolmesta eri vertailuluokasta. Vertailuluokat joihin rahastot ovat jaettu: varovainen, maltillinen ja tuottohakuiset.

3 MOTIIVIT- MIKSI SÄÄSTÄÄ JA SIJOITTAA?

Omista talousasioista puhuminen on vaikeaa. Me istumme mieluummin alasti saunassa ventovieraan vieressä kuin pukahdamme raha-asioistamme. Yleensä rahan käyttämistä mietitään enemmän kuin säästämistä, vaikka yleensä pienelläkin summalla ja suunnitelmallisuudella voisi kasvattaa varallisuuttaan. (Pesonen 2011, 10.)

Perheen sisällä raha-asioista pitäisi rohjeta puhua, muustakin kuin pelkästään rahan puutteesta. Jos eletään yhdessä, olisi hyvä, jos rahan säästämistä ja sijoittamista voisi

suunnitella yhdessä. Puolisoiden on hyvä tietää, kuinka paljon perheellä on varallisuutta ja ehkä vieläkin tärkeämpää, paljonko on velkaa. Haastavia tilanteita syntyy myös silloin, kun ikääntyvät vanhemmat eivät enää pysty hoitamaan omia asioitaan. (Pesonen 2011, 10.)

Jokaisen meistä pitäisi säästää, edes vähän, jos vain suinkin pystyy. Suomessa on paljon kotitalouksia, joissa pitkäjänteinen talouden suunnittelu puuttuu ja eletään, ehkäpä juuri sen takia, yllättävänkin tiukoilla. Kotitalouksilla olisi hyvä olla vähintään parin, kolmen kuukauden nettopalkkaa vastaava summa säästössä yllättäviä menoja varten. Pienikin puskuri riittää silloin, kun kaikki kiinteät kuukausimenot on jo ennestään tarkkaan laskettu ja budjetoitu. (Pesonen 2011, 10.)

Henkilöllä, joka haluaa säästää tulevaisuuden varalle, saattaa olla selkeä ja kiinteä tavoite mielessään tai sitten hän vain ajattelee, että saattaa olla hyödyllistä laittaa rahaa sivuun tulevia tilanteita varten. Kummatkin tapaukset ovat sijoittamisen kannalta hyviä lähtökohtia. Saattaa olla, että haluat säästää pesämunan lapsellesi, uutta taloa varten, uuden liikeidean käynnistämistä varten, eläkevuosien varalle tai vaikkapa sen vuoksi, että haluat käytössäsi olevan ylimääräisiä varoja kaiken varalta. (Anderson 2001, 22.)

Sijoittajien tulisi tietää miksi alkaa sijoittamaan. Useimmiten tavoitteet on kuitenkin määriteltä puutteellisesti tai epämääräisesti. Lähdetään usein siitä liikkeelle, että aina ennenkin on tehty näin ja siksi olemme vain kangistuneet kaavoihin. (Anderson 2004, 23.)

3.1 Säästämisen aloittaminen

Rahastot tarjoavat sijoittajille mahdollisuuden sijoittaa hajautetusti erilaisiin kohteisiin ilman, että heidän tarvitsee itse tehdä yksittäisiä sijoituspäätöksiä tai seurata markkinoiden kehitystä. Kiinnostus rahastosäästämiseen on lisääntynyt Suomessa voimakkaasti viime vuosien aikana. Tarjolla on yli 450 kotimaista rahastoa ja saman verran

ulkomaisia rahastoja. Rahastosijoituksia on noin miljoonalla suomalaisella. Kotimaisissa rahastoissa oli varoja vuoden 2018 lopussa 110 miljardia euroa. (Finanssialan www-sivut 2019.)

Rahastosijoittamisessa sijoittajat antavat varansa rahastoyhtiön hoitoon ostamalla rahasto-osuuksia. Rahastoyhtiö sijoittaa asiakkaiden varat kunkin rahaston sääntöjen mukaisesti eri kohteisiin, kuten osakkeisiin, joukkovelkakirjoihin tai vaikkapa metsään tai asuntoihin. (Finanssialan www-sivut 2019.)

Sijoittaja omistaa rahasto-osuuden, minkä arvo kehittyy sijoitusten arvon mukaisesti. Varat säilytetään erillään rahastoyhtiön varoista erillisessä säilytysyhteisössä. Sijoittajalla on halutessaan mahdollisuus lunastaa osuutensa rahaston sääntöjen mukaisesti. Rahastotoiminta on kattavasti säänneltyä sekä EU- että kotimaisella sääntelyllä. Ns. tavallisia sijoitusrahastoja sääntelee EU:n UCITS-direktiivi sekä sijoitusrahastolaki. Lainsäädännön lisäksi kunkin rahaston sijoitustoimintaa säännellään kunkin rahaston omissa säännöissä, missä määritellään mm. rahaston sijoituspolitiikka, sallitut sijoituskohteet sekä rahastosta perittävät kulut. (Finanssialan www-sivut 2019.)

Rahastosijoittajina on sekä yksityishenkilöitä että instituutiosijoittajia. Sijoittajan näkökulmasta rahastosijoittamisen etuja on mm. sijoitusten ja riskien helppo hajauttaminen, pääsy sellaisiin sijoituskohteisiin, mihin suora sijoittaminen ei ole mahdollista tai kustannustehokasta. Rahaston kautta on jokaisella mahdollista säästää esimerkiksi kuukausittain pienelläkin summalla. (Finanssialan www-sivut 2019.)

Kuukausittainen rahastosäästäminen on hyvä ja suosittu säästämismuoto. Siinä termit säästäminen ja sijoittaminen menevät iloisesti päällekkäin. Moni rahastosäästäjä ei edes miellä olevansa sijoittaja, vaikka osakerahastoilleen selvästikin tuottoa on hakemassa. Ei lähdetä hiuksia halkomaan. Tärkeintä on, että ollaan mukana tuottoa kartuttamassa. (Pesonen 2011, 11.)

Aloittelija voi varsin hyvin lähteä liikkeelle perustuotteilla. Esimerkiksi yhdistelmärahasto voi olla hyvä väline ensimmäiseksi sijoituskohteeksi. Kokemuksen ja sijoitusymmärryksen kartuttamisessa voi siten ottaa askelia kohti omaa aktiivisuutta. Tärkeintä on, että sijoittaminen aloitetaan. Eikä ole merkitystä, tuottaako ensimmäinen

sijoitus vuoden aikana plus viisi vai plus kymmenen prosenttia (välttämättä näin onnekaasti ei käy). Vitsi on siinä, että jos vaihtoehto olisi ollut makuuttaa rahoja pankkitilillä nollakorolla, on pienikin tuotto hyvä korvaus reipastumisesta. Säästäminen ja sijoittaminen eivät ole vaikeaa, sillä ne voi tiivistää kolmeen asiaan: hallitse riskit, optimoi tuotot ja huomio kulut. (Pesonen 2011, 12.)

4 SIOITUSRAHASTOT

Sijoitusrahasto on sijoituskohde, jonka varat on sijoitettu useisiin erilaisiin sijoituskohteisiin, muun muassa osakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin. Rahastoesitteestä ja avaintietoesitteestä selviää, mihin rahasto sijoittaa. Kun olet valinnut säästötavoitteisiisi sopivan sijoitusrahaston, voit merkitä haluamallasi rahamäärällä osuuksia muun muassa pankeissa, rahastoyhtiöissä sekä internetissä. (Pörssisäätiö 2015, 4.)

Sijoitusrahasto toimii niin, että rahastoyhtiö kerää säästäjiltä varoja, jotka se sijoittaa useisiin eri sijoituskohteisiin, jotka yhdessä muodostavat sijoitusrahaston. Rahasto jakaantuu keskenään yhtä suuriin rahasto-osuuksiin, jotka tuottavat yhtäläiset oikeudet rahastossa olevaan omaisuuteen. Sijoitusrahaston varoja hoitaa rahastoyhtiö. Rahaston varat säilytetään säilytysyhteisössä, joka valvoo rahastoyhtiön toimintaa. Sijoitusrahastot ovat joko ns. tavallisia sijoitusrahastoja tai vaihtoehtorahastoja. Sijoitusrahastoja (ns. UCITS-rahastot) säännellään kaikissa EU-maissa yhtenäisellä sijoitusrahastodirektiivillä (ns. UCITS-direktiivi). Vaihtoehtorahastoja puolestaan sääntelee EU:n vaihtoehtorahastojen hoitajia koskeva direktiivi (AIFMD). (Pörssisäätiö 2015, 5.)

Sijoitusrahastoja voidaan ryhmitellä eri tavoin, mm. sijoituskohteiden, sijoituspolitiikan ja rahastoihin kohdistuvan sääntelyn mukaan. Toiminnalle keskeistä on rahaston säännöt, missä määritellään kunkin rahaston toiminta. Finanssivalvonta vahvistaa sijoitusrahaston säännöt, joista muun muassa selviää, minkä tyyppinen sijoitusrahasto on kyseessä sekä millaista sijoituspolitiikkaa se harjoittaa.

Sijoitusrahastolaki jakaa sijoitusrahastot kahteen ryhmään: sijoitusrahastodirektiivin mukaisiin sijoitusrahastoihin, eli ns. UCITS- sijoitusrahastoihin ja vaihtoehtorahastoihin, kuten erikoissijoitusrahastoihin. Sijoitusrahastodirektiivin mukaisille sijoitusrahastoille laki asettaa yksityiskohtaiset määräykset rahaston toiminnalle mm. siitä, mihin rahaston varat on sijoitettava ja miten sijoitustoiminnasta aiheutuvat riskit on hajautettava. Vaihtoehtorahastot voivat sijoittaa myös moniin muihin kohteisiin eikä niiden sijoitustoiminta ole yhtä tarkasti säänneltyä. Sijoitusrahastot jaotellaan sijoituskohteiden valinnan perusteella osakerahastoihin, yhdistelmärahastoihin, pitkän koron rahastoihin, ja lyhyen koron rahastoihin. (Pörssisäätiö 2015, 7.)

Rahastosijoitusten tekeminen on helppoa. Sijoittajat voivat ostaa osuuden hyvin hajautetusta salkusta, vaikka muutamalla eurolla. Rahaston markkina-arvoja saa nykypäivänä helposti seurattua itse, vaikka internetistä. Mikäli kokee rahastojen menevän huonosti ja haluaa muuttaa ne rahaksi, käy lunastus helposti saman päivän markkinahintaan. Lunastushinta, josta mahdollinen lunastuspalkkio vähennetään, maksetaan se nopealla aikataululla asiakkaan tilille. (Anderson 2004, 288.)

4.1 Korkorahastot

Korkorahastot voidaan jakaa sijoituskohteittensa juoksuajan mukaan lyhyen koron, keskipitkän koron ja pitkänkoron rahastoihin. Korkorahastot huolehtivat sijoitustensa hajauttamisesta maantieteellisesti ja eri liikkeellelaskijoiden lainoihin. Lisäksi korkorahastot hajauttavat sijoituksiaan ajallisesti eli ostavat eri aikoina ja sääntöjensä puitteissa eripituisia joukkolainoja. Sijoittajan ei siis tarvitse huolehtia korkopapereiden erääntymistä, vaan korkorahastossa voi pitää varojaan, vaikka kuinka kauan. (Pesonen 2011, 127.)

Korkopapereihin sijoittaminen rahastojen kautta on joustavaa, sillä rahasto-osuuksia voi jatkuvasti merkitä ja lunastaa. Korkorahaston tuotto perustuu rahaston tekemien sijoitusten tuottoihin eli korkoihin sekä sijoituskohteiden arvonnousuihin tai -laskuihin. (Pesonen 2011, 128.)

Lyhyen koron rahastot eli ns. rahamarkkinarahastot sijoittavat varansa rahamarkkina-sijoituksiin, esimerkiksi valtion tai pankkien tai yritysten liikkeeseen laskemiin korkoinstrumentteihin, joiden laina-aika on enintään vuosi. Rahastojen tavoitteena on yleensä pitkällä aikavälillä ylittää kolmen kuukauden Euribor- koron tuotto. (Puttonen & Repo 2003, 64.)

Pitkän koron rahastot sijoittavat varansa pääosin pitkäaikaisiin (laina- eli juoksuaika yli vuosi) esimerkiksi valtion, julkisyhteisöjen tai yritysten liikkeeseen laskemiin joukkovelkakirjoihin. Valtion ja julkisyhteisöjen lainoihin sijoittavia rahastoja kutsutaan obligaatorahastoiksi ja yrityslainoihin sijoittavia yrityskorkorahastoiksi. Korkosijoituksia, kuten kaikkia muitakin sijoituksia, tehdään yleensä sekä koti- että ulkomaisiin sijoituskohteisiin. (Puttonen & Repo 2003, 64.)

Keskipitkän koron rahasto on korkorahasto, joka sijoittaa sekä lyhyt- että pitkäaikaisiin korkoinstrumentteihin sen mukaan, millaiset korkomarkkinoiden tuotto-odotukset ovat. Kyseessä on siten lyhyen ja pitkän koron sijoituksia tekevä yhdistelmäkorkorahasto. Rahastoraportissa keskipitkän koron rahastot luokitellaan nykyään samaan luokkaan pitkän koron rahastojen kanssa. (Puttonen & Repo 2003, 64.)

Korkorahastot voivat olla myös erikoisrahastoja, jolloin ne voivat ottaa suurempia riskejä kuin tavallisten suomalaisten rahastojen sallitaan ottavan, esimerkiksi tavallista pienemmällä hajautuksella tai velkavivun käytöllä. Tällaisia rahastoja löytyy korkorahastojen joukosta useimmin High Yield- sijoitusrahastoista, mutta toisaalta tulee muistuttaa, että ne kaikki eivät ole erikoisrahastoja. (Pörssisäätiö 2014, 21.)

4.2 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot sijoittavat sekä osakkeisiin että korkoa tuottaviin kohteisiin, jolloin sijoitusten painopistettä voidaan vaihtaa markkinatilanteen mukaan. Korko- ja osakesijoitusten väliset painoarvot ja niiden vaihtelurajat määritellään rahaston säännöissä. Sijoitusten maantieteellisestä kohdistumisesta määrätään niin ikään rahaston säännöissä. Yhdistelmärahaston tuottotavoite määritellään yleensä prosenttiosuuksina

sen sijoituspolitiikkaan sopivista korko- ja osakeindekseistä. (Puttonen & Repo 2003, 69.)

Rahaston osakkeiden ja korkojen painoarvot voidaan myös jättää määrittämättä, jolloin ne riippuvat markkinatilanteesta ja salkunhoitajan aivoituksista. Rahasto voi näin ollen periaatteessa sijoittaa kaikki varansa osakkeisiin tai olla lähes puhdas korkorahasto. (Pesonen 2011, 135.) Yhdistelmärahastossa allokaatiomuutokset, siis korko- ja osakepainotuksen muutokset, toteutetaan verotehokkaasti eli mahdollisia myyntivoittoeroja ei koidu sijoittajan maksettavaksi. Näkökulmasta riippuen on joko hyvä tai huono asia, että rahaston salkunhoitaja tekee sijoituspäätökset ja rahastosijoittaja on vain kyydissä. (Pesonen 2011, 136.)

4.3 Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat varansa pääasiassa osakkeisiin. Sijoitusrahastojen sijoituskohteiden tarkat valintaperiaatteet eli sijoituspolitiikka käy ilmi rahastoesitteestä.

Osakerahastot voidaan jaotella monin tavoin, esimerkiksi sijoituskohteiden maantieteellisen sijainnen, yhtiön toimialan tai yhtiö koon perusteella. Tietyllä maantieteelliselle alueelle sijoituksensa kohdistavat sijoitusrahastot jaotellaan tavallisesti kotimaahan, euroalueelle, Eurooppaan ja maailmanlaajuisesti sijoittaviin sijoitusrahastoihin sekä ns. kehittyville uusille markkinoille, esimerkiksi Baltiaan, sijoittaviin sijoitusrahastoihin. (Puttonen & Repo 2003, 66-67.)

Osakesijoittaminen ei kuitenkaan ole vedonlyöntiä. Lyhyellä aikavälillä kurssit heiluvat sattumanvaraisesti. Jo se, että joku suuri omistaja haluaa luopua osakkeistaan, voi saada aikaa myyntipaineen, jonka vuoksi osakekurssi laskee. (Pörssisäätiö 2014, 12.)

Osakerahastojen tuottotavoite on yleensä ylittää sijoituskohteiden mukaisesti valittu vertailu eli Benchmark- indeksi, esimerkiksi jokin tietyn alueen osakeindeksi tai toimialaindeksi. Suomeen sijoittavalla rahastolla vertailuindeksi voi olla esimerkiksi OMX Helsinki Cap- tuottoindeksi. Pörssin laskema indeksi kuvaa Suomen osake-markkinoiden keskimääräistä kurssikehitystä osingot mukaan lukien. Indeksissä yh-

den yksittäisen yhtiön osakkeiden paino on rajoitettu 10%:iin. Sama 10%:n vertailuindeksi koskee sijoitusrahastojen enimmäissijoitusta yhden yhtiön osakkeisiin. Euroalueella vertailuindeksi voi olla Dow Jones Euro STOXX 50- indeksi, joka kuvaa euroalueen Blue Chip- yhtiöiden osakekurssin kehitystä. Kaikilla rahastoilla ei kuitenkaan ole perinteistä vertailuindeksiä keskenään. (Pörssisäätiö 2015, 8.)

Yksi osakesijoittamisen ulottuvuus on passiivinen vs. aktiivinen salkunhoito. Arvopapereiden poiminnassa on samat vaihtoehdot kuin varojen allokoinnissakin: voi tyytyvä passiiviseen lähestymistapaan tai kokeilla taitojaan aktiivisella salkunhallinnalla. Passiivista salkunhallintaa on kahdenlaista: joko valitsee osakkeet salkkuunsa täysin satunnaisesti tai sitten valitsee ne markkina-arvojen suhteessa, jolloin oma salkku näyttää samalta kuin markkinat keskimäärin. Jos tämä strategia yhdistetään vielä passiiviseen varojen allokointiin, voidaan puhua indeksoinnista. Indeksoinnissa tavoitteena ei ole lyödä lukkoon markkinoita vaan saada otettua riskiä vastaava kohtuullinen tuotto, ts. markkinatuotto. Tämä strategia ei välttämättä ole kaikkein jännittävin eikä itsetuntoa kohottavin, mutta sillä säästää paljon kaupankäyntikustannuksissa, ajassa ja päänsärkylääkkeiden käytössä. (Puttonen & Repo 2003, 69.)

4.4 Indeksirahastot

Indeksirahastot ovat sijoitusrahastoja, joiden varat sijoitetaan rahastoyhtiön valitseman indeksin, esimerkiksi Euro STOXX 50- indeksiin kuuluviin osakkeisiin. Indeksien painot ja siihen kuuluvat osakkeet tarkistetaan muutaman kerran vuodessa, jolloin indeksirahasto muuttaa tarvittaessa osakekoria indeksin koostumusta vastaavaksi. Sijoitusrahastodirektiivin mukaisissa indeksirahastoissa saman liikkeeseenlaskijan arvopapereihin voidaan sijoittaa yhteensä enintään 20% sijoitusrahaston varoista. Yhden arvopaperin paino voi kuitenkin olla enintään 35% sijoitusrahaston varoista, jos tämä on perustelua poikkeuksellisten markkinaolosuhteiden vuoksi erityisesti sellaisilla markkinoilla, joilla tietyt arvopaperit ovat erittäin määräävässä asemassa. Indeksirahasto voi olla myös erikoissijoitusrahasto, jolloin edellä mainitut rajoitukset eivät koske sitä. (Pörssisäätiö 2015, 8-9.)

4.5 Rahastojen rahastot ja erikoissijoitusrahastot

Rahasto-osuusrahastot eli rahastojen rahastot sijoittavat varansa toisiin rahastoihin. Usein rahastojen rahasto sijoittaa oman rahastoyhtiön tuotteisiin, esimerkiksi korko- ja osakerahastoihin, jolloin se on käytännössä yhdistelmärahasto. Joidenkin rahastojen tarkoituksena on seuloa satojen rahastojen joukosta parhaat rahastot ja laajan hajautuksen turvin hajauttaa riskiä. Rahastojen rahastoon sijoittaessa on hyvä tarkistaa, ettei tule maksaneeksi kuluja monessa kerroksessa. Vain harvoin on perusteltua maksaa palkkio ensin rahastojen rahastoon ja myös normaalipalkkiot niistä rahastoista, joihin rahasto on kulloinkin sijoittanut. (Pesonen 2011, 136.)

Erikoissijoitusrahastojenkin tulee aina sijoittaa useisiin eri kohteisiin ja hajauttaa näin riskiä. Niillä on oikeus poiketa sijoitusrahastolain asettamista sijoitusrajoituksista sääntöjensä puitteissa. Ne saavat sijoittaa vapaammin ja ottaa suurempia riskejä kuin sijoitusrahastolain mukaan toimivat rahastot, esimerkiksi keskittämällä sijoitukset vain tietylle toimialalle tai maantieteelliselle alueelle. Erikoissijoitusrahaston virallisesta nimestä käy aina ilmi, että kyseessä on erikoissijoitusrahasto. Periaatteessa kaiken tyyppiset sijoitusrahastot voivat olla joko tavallisia sijoitusrahastodirektiivin mukaisia sijoitusrahastoja tai erikoissijoitusrahastoja. Ennen kaikkea indeksi- ja rahasto-osuusrahastojen kohdalla säästäjän on hyvä tarkistaa rahaston tyyppi. (Pesonen 2011, 136.)

4.6 Pörssinoteeratut rahastot (ETF)

ETF- sijoitusrahastot ovat rahastoja, jotka noteerataan pörssissä. Niiden osuuksilla myös käydään kauppaa pörssissä, kuten osakkeilla. Ne voivat olla tavallisia tai erikoissijoitusrahastoja. ETF:t ovat yleensä indeksirahastoja, mutta myös muun tyyppiset rahastot voivat olla ETF:iä. ETFien sijoituspolitiikka määrittää rahaston säännöissä ja eri rahastojen sijoituspolitiikka sekä riskitaso voi poiketa toisistaan huomattavasti. (Pörssisäätiö 2015, 9-10.) Ennen sijoituspäätöstä sijoittajan on otettava selvää, minkä tyyppiseen ETF:ään hän on sijoittamassa. Jos ETF sijoittaa indeksinmukaisesti, on olennaista tuntea indeksin rakenne tarkasti. Kiinteiden kustannusten (välityspalkkiot)

ansioista ETF:t eivät sovellu pienten säännöllisten sijoitusten tekemiseen. Välityspalkkiot syövät helposti sen edun, joka saavutetaan edullisissa hallinnointipalkkiossa. Osakkeisiin sijoittavat ETF:t ovat usein tuotto-osuuksia. Tämä johtuu siitä, että niiden jäljittelemät osakeindeksit ovat usein hintaindeksejä eli niissä ei ole osinkoja huomioitu. ETF:n ei aina tarvitse olla rahasto, vaan se voi olla sertifikaattityyppinen, jolloin sen liikkeelle laskija antaa lupauksen vastata sijoituksen tuotosta. (Pesonen 2011, 137.)

5 SIOITUSKOHTEN VALITSEMINEN

Sijoituskohdetta valittaessa voidaan tunnistaa neljä tärkeintä asiaa, jotka sijoittajan tulee ottaa huomioon ennen sijoittamiseen lähtemistä. Riskinsietokyky ja tuottohakuisuus, kuinka pitkäksi aikaa olen sijoittamassa, kuinka suurta summaa omasta varallisuudestani olen sijoittamassa sekä kuinka paljon ymmärrän markkinoista, tuotteista, verotuksesta ja haluanko tehdä kaikki päätökset itse. (Puttonen & Repo 2011, 18.)

Sijoitussuunnitelmassa esitetään sijoitustavoitteet, sijoitusajanpituus ja ne sijoitusinstrumentit, joita salkkuun otetaan mukaan sekä sijoittamiseen liittyvät riskit, jotka arvioidaan luokitusten tai muiden vastaavien kriteerien pohjalta. Suunnitelmasta käy ilmi myös se, mitä ja kuinka usein asiakkaalle raportoidaan salkunhoidosta. Lisäksi suunnitelmassa on mainittu ne kulut ja palkkiot, joita varainhoitoyhtiö perii asiakkaalta sopimuksen mukaisesti. (Anderson 2001, 19.)

Rahastoyhtiöiden tulee mainoksissaan muistuttaa, että rahaston historiallinen tuotto ei ole tae tulevasta. Siitä huolimatta me sijoittajat olemme kiinnostuneita historiallisesta tuotosta ja perisyntimme on, että tulemme tehneeksi ennusteita pitkälle tulevaisuuteen muutaman kuukauden historiallisen tuoton perusteella. Tutkimukset Yhdysvalloista ja Suomesta vahvistavat tämän: Vahvimmin sijoittajien rahastosijoituksia selittää historiallinen tuotto. Jos siis salkunhoitajana haluat rahastoosi paljon rahaa, hanki rahastolle hyvä tuottohistoria. (Puttonen & Repo 2011, 135.)

5.1 Riskit

Sijoitusrahastoihin sijoittamiseen liittyy riskiä, kuten kaikkeen sijoittamiseen. Riskit perustuvat rahaston valitsemien sijoituskohteiden riskeihin. Osakemarkkinoiden riskit heijastuvat osakerahastoihin ja korkomarkkinoiden riskit korkorahastoihin. Sijoitusrahastojen idea on vähentää riskejä jakamalla eli hajauttamalla sijoitukset useisiin kohteisiin, jolloin onnistuneet sijoitukset korvaavat epäonnistuneet sijoitukset. Riskinjaon tarve ei liity vain osakemarkkinoille tehtyihin sijoituksiin, vaan sama tarve on olemassa myös korko ja valuuttamarkkinoilla. (Pörssisäätiö 2015, 11.)

Meidän kaikkien riskinsietokykymme paranee pitkällä aikavälillä, koska aika tasoittaa pörssimarkkinoiden kuhmuroita. Lapselle voi säästää riskin puolesta lähes huoletta suoraan osakkeisiin tai osakeindeksirahastoon, koska ajallisesti mitaten lasten riskinsietokyky on korkea. (Myllyoja & Kullas 2010, 118.)

Miksi yhden henkilön omistava listaamaton yritys on piensijoittajalle uhkarohkea veto? Jos yritys onnistuu ja lähtee kovaan kasvuun ja se myydään tai listataan pörssiin, siemenvaiheessa mukaan tullut sijoittaja voi tienata moninkertaisesti sijoittamansa summan. (Myllyoja & Kullas 2010, 119.)

Yksi tapa hahmottaa riskiä on jakaa se markkinariskiin ja yrityskohtaiseen riskiin. Markkinariski eli systemaattinen riski tarkoittaa, että osakkeiden hinnat vaihtelevat markkinan yleisen heilahtelun mukana. Kun pörssiin iskee tarpeeksi huonoja uutisia, kuten rahoituskriisin puhjetessa syksyllä 2008, osakekurssit hyppäävät käsi kädessä kymmenestä metristä alas. Tämä on markkinariski, jolta kukaan osakesijoittaja ei ole suojassa. Tieto yksittäisen yrityksen aikeista irtisanoa, uudesta innovaatiosta, valtavasta tilauksesta tai yhteistyösopimuksista ovat yrityskohtaisia uutisia, niin sanottua epäsystemaattista riskiä, joka joko nostaa tai laskee juuri kyseisen yrityksen pörssiarvoa. (Myllyoja & Kullas 2010, 120.)

Korkorahastojen arvon kehitykseen vaikuttavat korkotason muutokset. Jos rahasto sijoittaa kiinteäkorkoiseen joukkolainaan, korkotason nousu lainan juoksuaikana laskee joukkolainan arvoa ja korkotason lasku taas nostaa sen arvoa. Muutokset näkyvät korkorahastojen osuuksien myynti- ja lunastushinnoissa. Korkorahastoihin liittyy myös

riski, että lainan liikkeeseenlaskija ei pysty maksamaan korkoja tai lainaa takaisin. (Pörssisäätiö 2015, 11.)

Muualle kuin euroalueelle tehtäviin sijoituksiin liittyy myös valuuttakurssiriski. Kun dollari vahvistuu 10% euroa vastaan, dollarimääräisen sijoituksen arvo nousee 10% ja dollarin heiketessä käy päinvastoin. Rahastot voivat suojata sijoituksiinsa liittyviä valuuttariskejä säännöissä määritellyllä tavalla. (Pörssisäätiö 2015, 12.)

Rahaston sijoituskohteiden markkinatilanne vaikuttaa myös rahaston likvidiyyteen. On mahdollista, että sijoituskohteita ei saa myytyä suunnitellussa aikataulussa. Heikko likviditeetti voi vaikuttaa myös rahaston arvonkehitykseen tai lunastusten toteutusaikatauluun. (Pörssisäätiö 2015, 12.)

Erään määrittelyn mukaan sijoittajien riskinottohalu voidaan jakaa kolmeen kastiin: Varovainen tahtoo, että sijoitusten arvo säilyy. Riskin pysyminen pienenä on hänelle tärkeintä ja matalampi tuotto siksi hyväksyttävä. Tällöinkin olisi kannattavaa tavoitella tuottoa, joka on vähintään inflaation suuruinen, muuten säästöjen reaaliarvo heikkenee. Pelkillä pankkitalletuksilla inflaation voittaminen voi kuitenkin olla vaikeaa, jos korot ovat alhaalla. Korkotuotoista on maksettava lähdevero. Maltillinen keskittyy sijoitettujen varojen hallittuun kasvattamiseen. Hän on valmis hyväksymään kohtalaisen riskin etsiessään parempaa tuottoa. Tuottohakuinen tavoittelee nopeaa sijoitusten arvon kasvattamista ja hänellä on aikaa istua sijoitustensa päällä. Hän ei tarvitse varojaan päivittäisten menojen rahoittamiseen tai yllättävien menojen kattamiseen. Tuottohakuinen on valmis myös tavallista suurempaan riskinottoon ja voimakkaaseenkin arvovaihteluun korkeampaa tuottoa tavoitellessa. (Pesonen 2011, 34.)

5.2 Tuotot

Kaikki säästäjät ja sijoittajat haluavat tuottoa. Tuotto on korkoa laajempi käsite, sillä esimerkiksi korkosijoituksen tuotto voi koostua sekä korosta että joukkolainan arvonnoususta. Korko maksetaan sijoittajalle tyypillisesti kerran vuodessa, vaikka sitä kertyy päivittäin. Realisoitunut eli toteutunut tuotto on jo tienattu. Voittojen kotiutta-

miseksi kutsutaan tilannetta, jossa toteutuneet tuotot realisoidaan eli esimerkiksi voitollinen osakesijoitus myydään ja muutetaan rahaksi. Odotettu tuotto tai tuotto-odotus tarkoittaa arvioitua tuottoa, mikä on kullekin sijoituskohteelle realistisesti odotettavissa oleva tuotto pitkällä aikavälillä. Tällöin käytetään historiallista tietoa kyseisen omaisuusluokan, esimerkiksi Helsingin pörssin osakkeiden, keskimääräisestä tuotosta riittävän pitkältä aikaväliltä. Tuotto-odotus on tärkeä tekijä, kun esimerkiksi institutiot laativat lähivuosien sijoitussuunnitelmiaan. (Pesonen 2011, 27.)

Tuotto-odotuksissa kannattaa olla realistinen. Sijoitusrahaston tuotto-odotukseen vaikuttaa merkittävästi rahastotyyppi. Korkorahastojen tuotto riippuu ensisijaisesti korkotasosta ja sen vaihtelusta ja osakerahastojen osakemarkkinoiden kehityksestä. Lisäksi tuottoon vaikuttavat mm. sijoitusrahaston johdon ja sijoitustoiminnasta vastaavien analyytikoiden ja jopa yksittäisen salkunhoitajan kyky valita tuottavia kohteita ja ajoittaa ostot ja myynnit suotuisaan aikaan. (Pörssisäätiö 2015, 15.)

Sijoitusrahastot tuottavat pitkällä aikavälillä keskimäärin saman tuoton kuin ne osake- tai korkomarkkinat, joille rahaston varat on sijoitettu. On myös sijoitusrahastoja, jotka tavoittelevat tuottoa kaikissa markkinatilanteissa, niin sanottua absoluuttista tuottoa. Sijoitusrahastojen tuottoihin vaikuttavat tietenkin myös sijoituksen kulut, joita kannattaa vertailla. Rahastoyhtiön tulee aina tarjota avaintietoesite asiakkaalle ennen rahastosuoksien merkintää. Esitteestä selviävät säännöissä mainittu vertailu- eli Benchmark-indeksi, jonka tuoton ylittämiseen pitkällä aikavälillä rahasto pyrkii. Yleensä rahastojen tavoitteena on ylittää säännöissä määritetty vertailuindeksi. (Pörssisäätiö 2015, 15.)

5.3 Sijoitusaika

Yhteisösijoittajat samoin kuin yksityissijoittajatkin haluavat tavallisesti määritellä sijoitusajan pituuden, joksi ajaksi varat sijoitetaan ja jonka jälkeen sijoitus myydään. Aluksi salkkua täydennetään ja sopivan ajan kuluttua salkku ajetaan alas. Kun tuotto-prosentti on inflaatiota korkeampi, ammattisijoittajat puhuvat positiivisesta reaalikorosta. (Anderson 2001, 20.)

Vaikka sijoitusrahasto-osuudet ovatkin muutettavissa nopeasti käteiseksi, rahastoihin ja etenkin osakerahastoihin kannattaa sijoittaa ”kärsivällistä” rahaa, joka joutaa olemaan sijoitettuna pitkähkön ajan. Silloin säästäjällä on mahdollisuus valita, milloin hän osuuksistaan luopuu, eikä niitä tarvitse lunastaa huonossa markkinatilanteessa alhaiseen hintaan. Sijoitusrahaston valintaan voi vaikuttaa myös se, onko kyse säännöllisestä säästämisestä vai isohkon kertasumman, esimerkiksi perinnön, sijoittamisesta. Osa rahastoista tarjoaa joustavia säästämismahdollisuuksia pienilläkin kertasummilla, osa taas edellyttää aluksi tiettyä minimisijoitusta. Kuukausisäästäjä pääsee muukaan jopa 20eurolla. (Pörssisäätiö 2015, 16.)

5.4 Hajauttamisen tärkeys

Kun sijoitat rahasi, on tärkeää sijoittaa ne erityyppisiin arvopapereihin. Vanha sanonta ”älä pidä kaikkia munia samassa korissa” pitää hyvin paikkansa sanonnan varsinaisessa merkityksessä. Hajauttamiseen on suhtauduttava varovasti eikä sitä tule käsitellä tarpeettomasti liian yleisellä tasolla. On tärkeää myös muistaa, että asiat kannattaa pitää yksinkertaisena. Hajauttamisella tarkoitetaan eri asioita, kun sitä sovelletaan eri instrumentteihin. (Anderson 2001, 88.)

Yksi riskien hallinnan perusvälineistä on hajauttaminen. Eri sijoituskohteisiin hajautettuna riskiä on vähemmän kuin yksittäisissä sijoituskohteissa. (Anderson 2004, 107.) Hajautus itsessään tarkoittaa sijoitusten jakamista useisiin eri sijoituskohteisiin. Sen sanotaan olevan sijoittajan ainoa ilmainen lounas. Tällä tarkoitetaan sitä, että hajauttaessa sijoitukset useisiin eri tavalla jopa eri suuntiin liikkuviin kohteisiin arvopaperisalkun kokonaisriski alenee. Salkkuun voidaan ottaa korko- ja osakesijoituksia, joiden riskitaso poikkeaa toisistaan. Sijoituksia voi hajauttaa maantieteellisesti ja osakesalkkuun kannattaa ottaa eri toimialojen yrityksiä. Sijoituskohteiden keskinäinen korrelaatio voi olla pieni tai jopa negatiivinen, jolloin yhden sijoituskohteen arvo nousee samalla, kun toisen arvo laskee. Asiaa vaikeuttaa, että sijoituskohteiden riski ja korrelaatiot muuttuvat ajan myötä, sillä esimerkiksi yhtiörakenteissa voi tapahtua muutoksia. (Pesonen 2011, 30.)

Ajallinen hajautus tarkoittaa, että alussa varovainen ja pikkuhiljaa sijoitusten riskitasoa lisäävä sijoittaja saa sijoituksilleen todennäköisesti paremman tuoton, kuin jos hän rysäyttäisi koko aikomansa sijoitussumman kerralla riskipitoisiin kohteisiin. Ajoitusriski on aina olemassa. Vaikka tänään osakkeet vaikuttaisivat olevan halpoja, voivat ne olla viikon päästä vielä halvempia. Säännöllinen ja automaattinen tiliveloituksiin perustuvat kuukausisäästäminen on erinomainen tapa hallita ajoitusriskiä. Harkintahetki osuus vuosien saatossa varmasti sekä huonoihin että hyviin aikoihin ja nouseva trendi pitää huolen lopusta. (Pesonen 2011, 30.)

5.5 Rahastojen kuluista

Kuten kaikista sijoituksista, myös sijoitusrahastoista aiheutuu kuluja. Rahaston kulut voi jakaa kahteen ryhmään, suoraan sijoittajalta perittävät kulut ja rahastosta maksettavat kulut. Sijoitusrahastojen kulut vaihtelevat rahastotyyppin mukaan ja myös eri rahastoyhtiöissä. Korkokulut syövät sijoituksen tuottoa, niitä kannattaa vertailla ja valita omiin sijoitustarpeisiin sopiva rahasto. Sijoituksesta sijoitusrahasto-osuuteen voi aiheutua kuluja osuuden merkinnästä, lunastuksesta sekä mahdollisesti rahasto-osuuden säilyttämisestä. Kaikissa rahastoissa näitä ei peritä ja varsinkin lunastuksesta perittävät palkkiot on usein porrastettu niin, että ne palkitsevat pitkäaikaisia sijoituksia. Merkintäpalkkiot riippuvat usein myös sijoitettavasta summasta. Rahaston toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamiseksi rahastoyhtiö perii hallinnointipalkkiota. Näitä kuluja ovat mm. sijoituskohteiden analyysi, sijoitustoiminta, arvionlaskenta raportointi ja rahasto-osuusrekisterin ylläpito sekä rahaston markkinointi. Sijoitusrahaston käymän kaupan välityspalkkiot eivät sisälly hallinnointipalkkioon, vaan ne sisältyvät rahaston kaupan kännistä saamiin voittoihin tai tappioihin.

Rahastojen palkkiosta saa tiedon avaintietoesitteestä ja rahastoesitteestä. (Pörssisäätiö 2015, 13.)

6 VEROTUS LYHYESTI

Sijoitusrahasto-osuudelle maksettu vuotuinen tuotto verotetaan pääomatulona. Myös osuuksien myyntivoitto on pääomatuloa. Pääomatulojen veroprosentti on 30 %. Yli 30 000 euron pääomatuloista maksetaan veroa 34 %. Sijoitusrahasto jakaantuu keskenään yhtä suuriin rahasto-osuuksiin. Voit ostaa osuuksia itsellesi haluamallasi summalla. Rahasto-osuudet ovat joko tuotto- tai kasvuosuuksia. (Veron [www-sivut](#) 2019.)

Korkorahasto ei joudu maksamaan korkotuotoista veroa. Verotus tapahtuu vasta siinä kohtaa, kun sijoittaja lunastaa varoja rahastosta. Rahastoyhtiö itse pidättää sijoittajalta tuotto-osuuden maksun yhteydessä veron ennakonpidätyksenä. Näitä ei tarvitse itse ilmoittaa verottajalle, koska ne menevät rahastoyhtiöstä suoraan sinne. (Pörssisäätiö 2014, 37-38.)

Tuotto-osuus verotetaan vuosittain. Kasvuosuus taas liitetään rahaston pääomaan ja verotetaan myynnin yhteydessä. Saman sijoitusrahaston tuotto-osuuksien vaihto kasvuosuuksiksi ja päinvastoin on verotonta. Sen sijaan rahasto-osuuden vaihto toisen rahaston rahasto-osuudeksi rinnastetaan osuuden myyntiin. Myyntivoiton tai -tappion määrä lasketaan niin, että myyntihinnasta vähennetään ostohinta (hankintahinta). Myyntihinnasta voi vähentää myös voiton hankkimiseen liittyvät kulut, esimerkiksi välityspalkkiot ja toimitusmaksut. Reaaliarvon muutokset eivät vaikuta voiton ja tappion laskemiseen, vaan myyntihintana ja hankintahintana käytetään tässä yhteydessä aina nimellisarvoa. Rahasto-osuuksien myyntivoitto on pääomatuloa. Jos myynnistä tulee tappiota, se vähennetään kaikista pääomatuloista. Ennen vuotta 2016 syntyneet myyntitappiot vähennetään vain myyntivoitoista, ei kaikista pääomatuloista. Rahastosäästämisessä on tavallista, että saman sijoitusrahaston rahasto-osuuksia hankitaan vähitellen, esimerkiksi kuukausittain. Kun rahasto-osuudet myydään, kunkin erän myynnistä saatu voitto lasketaan erikseen. Samanlaisten rahasto-osuuksien luovutukseen sovelletaan kuitenkin FiFo-periaatetta eli kunkin erän myyntihinnasta vähennetään osuuksien ostohinnat siinä järjestyksessä kuin osuudet on hankittu, ellei verovelvollinen muuta näytä. Rahastoyhtiön on pidettävä sijoitusrahasto-osuuksista rahasto-osuusrekisteriä, johon on merkittävä rahasto-osuudesta annetun osuustodistuksen tai rahasto-osuusmerkinnän järjestysnumero. (Veron [www-sivut](#) 2019.)

Rahastoyhtiötä voi pyytää lunastamaan määrätty yksilöity osuustodistuksen tarkoittama tai määrättyllä järjestysnumerolla hankitut rahasto-osuudet ja tällä tavoin poiketa FiFo-periaatteesta. Jos verovelvollinen ei ole yksilöinyt luovutettavia samanlaisia rahasto-osuuksia, sovelletaan FiFo-periaatetta. Jos rahasto-osuudet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään niitä ei voi kuitenkaan vastaavalla tavalla yksilöidä.

Ostohinnan ja voiton hankkimiskulujen sijaan myyntihinnasta voidaan vähentää niin sanottu hankintameno-olettama. Hankintameno-olettama on aina vähintään 20 % myyntihinnasta. Jos olet omistanut osuuden yli 10 vuotta, myyntihinnasta voi vähentää 40 %. Hankintameno-olettaman lisäksi ei enää saa vähentää todellista ostohintaa ja kuluja, vaan hankintameno-olettama on vaihtoehto niiden vähentämiselle. (Veron www-sivut 2019.)

7 MIFID

Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivi (MiFID) tuli sovellettavaksi koko EU:n alueella marraskuun 2007 alusta lähtien. Direktiivin tavoitteena on parantaa sijoittajien suojaa ja edistää markkinoiden toimivuutta. Käytännössä tämä merkitsee muun muassa sitä, että sijoituspalveluja tarjoavat yritykset ja pankit pyytävät asiakkailtaan yksityiskohtaisempia tietoja näiden taloudellisesta asemasta, sijoitustavoitteista ja sijoituskokemuksesta.

MiFID-direktiivin päivitys (MiFID II) tuli voimaan 3.1.2018. Päivityksen tavoitteena on muun muassa lisätä markkinoiden läpinäkyvyyttä ja sijoituspalveluiden vertailtavuutta. MiFIDin tarkoituksena on yhtenäistää eurooppalaiset arvopaperimarkkinat helpottamalla sijoituspalveluiden tarjoamista EU:n alueella ja poistamalla kaupan käynnin esteitä. (Danske bankin www-sivut 2019.)

7.1 Mitä MiFID koskee?

MiFIDin säännöksillä on merkitystä, jos asiakas käyttää sijoituspalvelua kuten arvopaperivälitystä, omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa. Säännökset koskevat kaikkia sijoituspalveluita ja rahoitusvälineitä kuten esimerkiksi osakkeita, joukkovelkakirjoja sekä sijoitusrahastoja. Muita kuin rahoitusvälineisiin tehtäviä sijoituksia, esimerkiksi säästö- tai henkivakuutuksia, pankkitalletuksia tai sijoitusasuntoa, MiFID ei koske.

Henkilökohtaista sijoitusneuvontaa saa antaa siihen toimiluvan saanut pankki, sijoituspalveluyritys, omaisuudenhoitoon toimiluvan saanut rahastoyhtiö tai näiden vastuulla toimiva asiamies. Finanssivalvonta myöntää toimiluvan edellä mainituille suomalaisille yrityksille ja myös valvoo niiden toimintaa.

Sijoituspalveluita käyttävät asiakkaat kuuluvat MiFIDin mukaan johonkin sijoittaja-asiakkaiden asiakasluokkaan. Siksi asiakkaat luokitellaan ei-ammattimaisiksi asiakkaiksi tai ammattimaisiksi asiakkaiksi. Osa ammattimaisista asiakkaista voi olla ns. hyväksyttäviä vastapuolia, esimerkiksi vakuutusyhtiöt ja rahastoyhtiöt. Luokittelu tapahtuu sijoituspalvelulain yksityiskohtaisten säännösten perusteella.

Asiakkaan luokituksella on vaikutusta mm. sijoittajansuojan laajuuteen. Ei-ammattimaiset asiakkaat ovat laajimman sijoittajansuojan piirissä. Ammattimaista asiakasta puolestaan eivät koske kaikki sijoittajansuojaan liittyvät menettelytapasäännökset. MiFIDin lähtökohtana on, että valtaosa sijoittajista on ei-ammattimaisia. (Danske bankin [www-sivut](http://www.danske.fi) 2019.)

7.2 Sijoittajan suojaan liittyviä menettelytapoja

Asiakas saa tietoa palveluntarjoajastaan ja palveluista, joista on kiinnostunut. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi eri rahoitusvälineisiin liittyvät riskit, toimeksiantoista perittävät kulut, toimeksiantojen toteuttamisperiaatteet sekä mahdolliset eturistiriitatilanteet asiakkaan ja palveluntarjoajan välillä.

Palveluntarjoajan aloitteesta tapahtuvaa toimeksiantojen välittämistä varten palveluntarjoaja pyytää ei-ammattimaiseksi määritellyltä asiakkaalta tiedot hänen rahoitusvälinettä tai palvelua koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä arvioidakseen, onko asiakkaalla riittävästi tietoa sijoituksen riskeistä. Asiakkaalta saamiensa tietojen perusteella palveluntarjoaja arvioi, onko rahoitusväline tai palvelu asiakkaan kannalta asianmukainen. Voidakseen suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä tai palveluita, palveluntarjoaja pyytää tietoja muun muassa asiakkaan sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä sekä asiakkaan taloudellisesta asemasta ja sijoitustavoitteista. Tietojen antaminen on tärkeää asiakkaan edun kannalta, jotta sijoituspalveluyritys pystyy arvioimaan, mitkä palvelut ja tuotteet asiakkaalle soveltuvat. Jos asiakas ei anna riittäviä tietoja, ei hänelle voida suositella palvelua. Kriteerit, joihin arviointi perustuu, ovat samat kaikissa EU-maissa. Asiakkaalla itsellään on asianmukaisuuden ja soveltuvuuden arvioinnista huolimatta lopullinen riski sijoitustoiminnan tuloksista. (Danske bankin www-sivut 2019.)

8 RAHASTOJEN MITTAAMINEN

Sijoitusrahastojen suorituskyvyn objektiivinen ja yhteismitallinen arviointi on tärkeä osa sijoittamista, koska rahastojen lukumäärä on pelkästään pienillä Suomen markkinoilla kasvanut useisiin satoihin. Rahaston suorituskyky on yleensä keskeisellä sijalla myös rahastoyhtiöiden markkinoinnissa, joten jokaisen sijoittajan tulisi tuntea keskeiset rahaston menestykseen liittyvät mittarit. Suurin osa sijoittajista varmasti tuntee olonsa turvallisemmaksi, jos osaa arvioida sijoituskohteensa menestystä verrattuna kilpailuviin kohteisiin.

Sijoitusrahastojen vertailussa pätevät samat säännöt ja lainalaisuudet kuin muidenkin sijoituskohteiden vertailussa. Rahastojenkaan vertailuun ei liity mitään magiikkaa, jota rahoitusteorian perusteet hallitseva ei pystyisi helposti omaksumaan. Sijoittamisen problematiikkaa voi ajatella myös toisin päin: Jos tuntee rahastomaailman peruseräatteen, on muidenkin sijoitusvaihtoehtojen vertailu helppoa. (Puttonen & Repo 2011, 83.)

8.1 Tuoton mittaaminen

Rahastosijoittamiseen, kuten muuhunkin sijoittamiseen, liittyy kolme eri päädimensiota: tuotto, riski ja aika. Aika on kohtuullisen yksiselitteinen käsite, joka on helposti mitattavissa. Tuotto on sekin yksinkertaisesti määriteltävissä: kyseessä on sijoituksen arvon muutos. Yksinkertaisin tapa on laskea prosentuaalinen tuotto, mikä on suhteellisen helppoa. Tuoton laskemisessa täytyy toki huomioda mahdollisesti maksetut tuotto-osuudet, aivan samoin kuin osakkeen tuoton laskemisessa otetaan huomioon myös rahastoyhtiön veloittamat hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Nämä palkkiot rahastoyhtiö veloittaa suoraan rahaston arvosta, eli sijoittajan ei tarvitse enää vähentää niitä rahaston arvonmuutoksista. (Puttonen & Repo 2011, 85.)

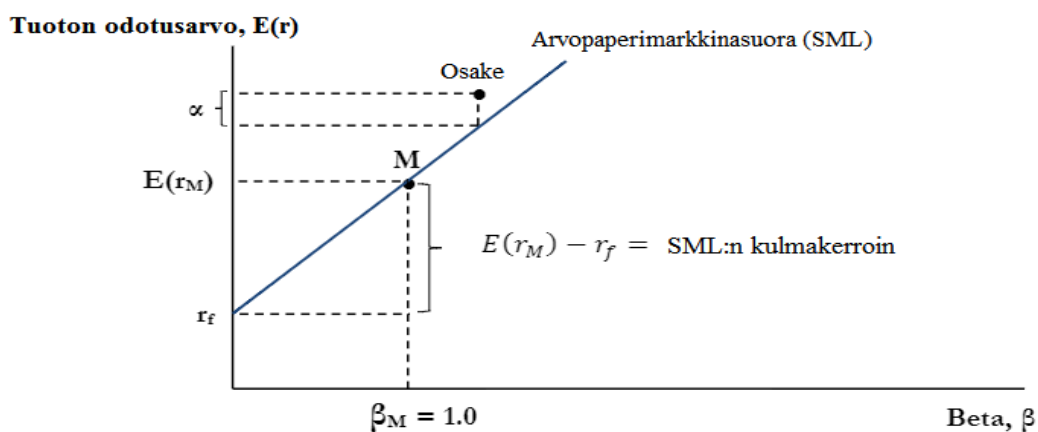
8.2 Riskin mittaaminen

Rahoitusmarkkinoilla tuotto ja riski kulkevat käsikädessä: mitä suurempi on sijoituskohteen riski, sitä suurempaa tuottoa sijoittajat myös vaativat. Riski on epävarmuutta. Rahoitustutkijat käyttävät riskin tunnuslukuna mm. volatilitteettia. Se kuvaa sijoituksen arvon muutoksen heilahtelua. Mitä suurempi on sijoituskohteen volatilitteetti, sitä suurempi sanotaan olevan sen riski. Heilahteleehan sijoituksen arvo voimakkaasti, mikä aiheuttaa sijoittajalle epävarmuutta. (Puttonen & Repo 2011, 87-88.)

Volatilitteen avulla voidaan selvittää, kuinka laajasti esimerkiksi rahastojen arvon voidaan olettaa heiluvan lähivuosien aikana. Pohjoismaiden osakemarkkinoille sijoittavan osakerahaston voidaan olettaa heiluvan lähivuosien aikana. Pohjoismaiden osakemarkkinoille sijoittavan osakerahaston tuoton voidaan odottaa olevan pitkällä aikavälillä 8-10 prosenttia vuodessa. Tuotto harvoin osuu tarkalleen 8-10 prosentin väliin. Rahaston volatilitteetti voi olla esimerkiksi 20. Tällöin rahaston tuoton voidaan odottaa olevan kahtena vuonna kolmesta 20 prosenttiyksikköä tuotto-odotuksen molemmin puolin eli tässä tapauksessa -10 ja +30 välillä. Sijoittajan kannalta on harmillista, että täydellistä riskin mittaria ei ole olemassa. Kaikki riskimittarit perustuvat jo toteutuneeseen historiaan tai oletuksiin. (Pesonen 2001, 28.)

Riski voidaan esittää myös beeta- kertoimella. Beeta- kerroin kuvaa markkinoiden yleisestä vaihtelusta aiheutuvaa arvopaperin systemaattista riskiä. Jos arvopaperin beeta on suurempi kuin yksi, arvopaperin tuotto nousee tai laskee markkinoilla voimakkaammin kuin kaikkien markkinoilla olevien arvopapereiden keskimääräinen tuotto. Arvopaperin sanotaan tällöin olevan aggressiivinen. Jos beeta on pienempi kuin yksi, arvopaperin tuotto vaihtelee vähemmän kuin markkinoiden keskimääräinen tuotto, ja sitä kutsutaan defensiiviseksi arvopaperiksi. Kun beeta on yhtä suuri kuin yksi, arvopaperi on neutraali ja sen tuotto vaihtelee markkinoiden tuoton mukaan. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2002, 258.)

Arvopaperimarkkinasuora

Korkoriski on otettava huomioon korkosijoituksissa, mitä voi olla hankala hahmottaa. Korkoriski tarkoittaa sitä, että kun korot nousevat, niin esimerkiksi joukkolainan hinta laskee. Mitä pidempiaikaisempi korkosijoitus on kyseessä, sitä enemmän korkomarkkinoiden muutokset tuntuvat. Toisaalta korkoriskistä ei tarvitse välittää, jos pitää esimerkiksi sijoitusobligation sen eräpäivään saakka. (Pesonen 2011, 86.)

Myös Sharpen luku on rahoituksessa käytetty riskin mittari. Sharpen luku kertoo sijoituksen riskiin suhteutetun tuoton ja vertaa sijoitukselta odotettua ylituottoa sen volatiiliteettiin eli arvonvaihteluun. Luku kuvaa siis yksinkertaisuudessaan kuinka paljon tuoton saamiseen on otettu riskiä. Mitä suurempi on Sharpen luku, sitä parempi on sijoituskohde ja riskisuhteutettu tuotto. (Salkunrakentajan www-sivut 2019.)

9 RAHASTOJEN VERTAILU

Tässä opinnäytetyössä vertaillaan kahta Suomessa toimivan rahastoyhtiön säästäjän rahastojen tuottoja viime vuosilta, Sharpen lukua ja niiden palkkiota sekä kerrotaan maantieteellisestä hajonnasta. Rahastoyhtiöt, joita vertaillaan ovat OP-rahastoyhtiö Oy ja Nordea Funds Oy. Vertailun kohteeksi valitsin säästäjän rahastot, koska Osuuspankin ja Nordean -rahastot vastaavat todella paljon toisiaan siltä saralta. Tämä käy ilmi rahastojen avaintietoesitteistä sekä rahastojen tiedoista. Rahastojen osakesijoitukset on hajautettu maailmanlaajuisesti aina Amerikasta Euroopan kautta Aasian markkinoille. Rahastot ovat aktiivisesti hoidettuja ja jokaisella rahastolla on oma salkunhoitaja, joka tekee päätökset ja pitää huolta rahaston hoidosta. Tämä tarkoittaa sitä, että säästäjän ei itse tarvitse seurata markkinoita tai tehdä muutoksia sijoituksiinsa vaan rahastosäästäminen säästäjän rahastoihin on tehty mahdollisimman helpoksi ja salkunhoitajat pyrkivät toimimaan nopeasti muutoksissa.

Molemmilta rahastoyhtiöltä on valittu kolme eri omaisuuslajihajautuksen omaavaa yhdistelmärahastoa. Varovaiset rahastot OP varovainen ja Nordea säästö ovat sellaisia, joissa osakesijoitusten osuus on huomattavasti pienempi kuin korkosijoitusten. Maltilliset rahastot OP maltillinen ja Nordea säästö 50 ovat sellaisia, joissa osake- sekä korkosijoitusten osuus on kutakuinkin yhtä suuri. Sitten on vielä rohkeat rahastot OP rohkea ja Nordea säästö 75, joissa osakesijoitusten paino on huomattavasti suurempi verrattuna korkosijoituksiin. Nordean rahaston nimen perässä kulkee luku, joka viittaa omaisuuslajihajautuksen, tarkemmin sanottuna rahaston keskimääräiseen osakesijoituksen määrään. Osuuspankin on taas nimennyt rahastot niin että, ne viittaavat erityyppisiin sijoittajiin.

Rahastoja vertaillaan siten, että varovaiset muodostavat oman luokan, maltilliset oman luokan ja rohkeat oman luokan. Nämä esitetty alla:

Luokat

Varovaiset

OP- varovainen

Nordea säästö 25

Maltilliset

OP- maltillinen

Nordea säästö 50

Rohkeat

OP-Rohkea

Nordea säästö 75

Rahaston riski-tuottoprofiili kertoo, mihin riskiluokkaan asteikolla 1-7 rahasto kuuluu rahaston historialliseen arvovaihteluun perustuen. Asteikko 1-7 määrittelee rahasto-osuuteen liittyvän riskin hinnan vaihtelusta. Tyypillisesti korkeammalla riskillä saa suuremmat tuotot. Riskiluokat: 1 hyvin alhainen, 2-3 alhainen, 4-5 keskimääräinen, 6-7 korkea. (Osuuspankin www-sivut 2019.)

Seuraavassa on listattuna rahastojen riski-tuottoprofiilit:

RAHASTO	RISKI/TUOTTOPROFIILI 1-7
OP-Varovainen	3
OP-Maltillinen	4
OP-Rohkea	5
Nordea säästö 25	3
Nordea säästö 50	4
Nordea säästö 75	5

(Osuuspankin www-sivut 2019 ja Nordean www-sivut 2019.)

Kuten voidaan huomata, että eniten osakepainoa sisältävät rahastot omaavat suurimmat riski-tuottoprofiilit. Huomataan myös, että kaikkien rahastojen luokat kulkevat samassa kaavassa riski-tuottoprofiilin kanssa.

9.1 Varovaisten sijoituspolitiikka ja vertailu

Yhdistelmärahastona OP-Varovainen sijoittaa pääosin maailman korkomarkkinoille ja osin myös osakemarkkinoille siten, että perustilanteessa rahaston varoista 80 % sijoitetaan korkomarkkinoille ja 20 % osakemarkkinoille. Korkosijoitusten osuus voi vaihdella välillä 70–100 % ja osakesidonnaisten sijoitusten osuus välillä 0–30 %. Perustilanteessa rahaston sijoitukset hajautetaan laajasti sekä kehittyneille että kehittyville markkinoille.

Rahaston sijoitukset toteutetaan pääasiassa toisten rahastojen avulla. Korkosijoitusten pääpaino on rahastoissa, jotka sijoittavat varansa erityisesti julkisyhteisöjen ja hyvin luokiteltujen yritysten liikkeeseen laskemiin korkoinstrumentteihin. Korkosijoitukset kohdistuvat sekä Eurooppaan että myös Euroopan ulkopuolelle kehittyvät markkinat mukaan lukien. (Osuuspankin [www-sivut](http://www.sivut).)

Sijoitusrahasto Nordea Säästö 25 on korkopainotteinen yhdistelmärahasto, joka sijoittaa pääasiassa korko- ja osakerahastoihin. Rahasto voi tehdä myös suoria korko- ja osakesijoituksia. Perustilanteessa 75% rahaston varoista kohdennetaan korkosijoituksiin ja 25% osakesijoituksiin. Korkosijoitusten osuus rahaston varoista voi vaihdella 60-90% ja osakesijoitusten 10-40% välillä salkunhoidon markkinanäkemyksen mukaan.

Rahaston osakesijoituksen hajautetaan maailmanlaajuisesti, pääosin kehittyneille markkinoille. Suomalaisten osakkeiden paino rahaston osakesijoituksissa on yleensä suurempi kuin Suomen osuus osakemarkkinoista maailmanlaajuisesti. Rahaston varoja voidaan sijoittaa myös Kiinan A-osakkeisiin Stock Connect- ohjelman kautta. (Nordean [www-sivut](http://www.sivut) 2019.)

Taulukko 1. Varovaisten rahastojen vuotuinen tuotto prosentteina

Rahasto	Vuotuinen tuotto %, Varovaiset			
	2015	2016	2017	2018
OP-varovainen	1,88 %	3,30 %	0,24 %	-5,55 %
Nordea säästö 25	2,21 %	5,48 %	3,12 %	-3,02 %

Nordea säästö 25 tuotti vuosina 2015, 2016 ja 2017 parhaiten sekä myös oli vähiten pakkasen puolella vuonna 2018. Tämä viestii siitä, että rahastonhoitaja on reagoinut paremmin vallitsevaan markkinatilanteeseen ja pystyi näin ollen minimoimaan tappiot kilpailijaan verrattuna. OP- varovainen jäi vuonna 2015 vain 0,33% päähän Nordea säästö 25 vuotuisesta tuotosta. Kuitenkin suurimman eron Nordea säästö 25 otti OP-varovaiseen vuonna 2017, jolloin ero oli jo 2,88%. Vuonna 2018 molemmat rahastot olivat miinuksien puolella tuotoissa.

9.2 Maltillisten sijoituspolitiikka ja vertailu

Valtaosa OP-Maltillinen-rahaston sijoituksista tehdään toisiin sijoitusrahastoihin, joiden sijoitukset tulevat jakautuneiksi laajasti eri liikkeeseenlaskijoiden korkoinstrumentteihin ja osakkeisiin. Perustilanteessa puolet rahaston varoista on sijoitettuna osakemarkkinoille ja toinen puolikas korkomarkkinoille. Molempien sijoitusten osuus voi kuitenkin vaihdella 30–70% välillä.

Osakesijoitukset hajautetaan maailmanlaajuisesti sekä kehittyneille että kehittyville markkinoille. Korkosijoitusten pääpaino on julkisyhteisöjen ja hyvin luokiteltujen yritysten liikkeeseen laskemissa korkoinstrumenteissa. Rajoitetusti varoja voidaan sijoittaa myös heikommin luokiteltujen tai luokittelemattomien liikkeeseenlaskijoiden korkoinstrumentteihin. (Osuuspankin www-sivut 2019.)

Sijoitusrahasto Nordea säästö 50 on yhdistelmärahasto, joka sijoittaa pääasiassa korko- ja osakerahastoihin. Rahasto voi tehdä myös suoria korko- ja osakesijoituksia. Perustilanteessa 50% rahaston varoista kohdennetaan korkosijoituksiin ja 50% osakesijoituksiin. Korko- ja osakesijoitusten osuus rahaston varoista voi vaihdella 35-65% välillä salkunhoidon markkinanäkemyksen mukaan.

Suurin osa korkosijoituksista on rahastoissa, jotka sisältävät valtioiden, kuntien, julkisyhteisöjen tai hyvän luottoluokituksen saaneiden yritysten liikkeeseen laskemia joukkolainoja. Pääosa kohderahastoista on pitkän koron rahastoja. Rahaston osakesijoitukset hajautetaan maailmanlaajuisesti, pääosin kehittyneille markkinoille. Suomalaisen osakkeiden paino rahaston osakesijoituksissa on yleensä suurempi kuin Suomen osuus osakemarkkinoista maailmanlaajuisesti. Rahaston varoja voidaan sijoittaa myös Kiinan A-osakkeisiin Stock Connect- ohjelman kautta. (Nordean www-sivut 2019.)

Taulukko 2. Maltillisten rahastojen vuotuinen tuotto prosentteina

Rahasto	Vuotuinen tuotto %, Maltilliset			
	2015	2016	2017	2018
OP-maltillinen	4,31 %	3,79 %	2,51 %	-7,41 %
Nordea säästö 50	4,61 %	6,95 %	4,36 %	-4,81 %

Kuten ylläolevasta taulukosta voimme todeta niin, Nordea säästö 50 tuotti vuosina 2015, 2016 ja 2017 parhaiten sekä myös oli vähiten pakkasen puolella vuonna 2018. Tämä viestii taas siitä, että rahastonhoitaja on reagoinut paremmin vallitsevaan markkinatilanteeseen ja pystyi näin ollen minimoimaan tappiot kilpailijaan verrattuna. Vuonna 2015 OP- maltillinen rahasto ei kuitenkaan jäänyt kuin 0,2% Nordea säästö 50 vuotuisesta tuotosta, kun taas seuraavana vuonna 2016 se jäi jo 3,05% huonommaksi kuin kilpailija Nordea. Edelleen vuonna 2018 molempien maltillisten rahastot olivat pahasti pakkasen puolella.

9.3 Rohkeiden sijoituspolitiikka ja vertailu

Yhdistelmärahastona OP-Rohkea sijoittaa pääosin maailman osakemarkkinoille ja osin myös korkomarkkinoille. Perustilanteessa rahaston varoista 80 % sijoitetaan osakemarkkinoille ja 20 % korkomarkkinoille. Osakesidonnaisten sijoitusten osuus voi vaihdella välillä 70–100 % ja korkosijoitusten osuus välillä 0–30 %. Osakepainoa säädellään aktiivisesti osakemarkkinariskin hallitsemiseksi ja tuottomahdollisuuksien

hyödyntämiseksi. Myös johdannaisinstrumentteja voidaan käyttää erityisesti osake- ja korkoriskien hallintaan. (Osuuspankin [www-sivut](http://www.suodan.fi).)

Sijoitusrahasto Nordea Säästö 75 on osakepainotteinen yhdistelmärahasto, joka sijoittaa pääasiassa osake- ja korkorahastoihin. Rahasto voi tehdä myös suoria korko- ja osakesijoituksia. Perustilanteessa 75% rahaston varoista kohdennetaan osakesijoituksiin ja 25% korkosijoituksiin. Osakesijoitusten osuus rahaston varoista voi vaihdella 60-90% ja korkosijoitusten 10-40% välillä salkunhoidon markkinanäkemyksen mukaan.

Suurin osa korkosijoituksista on rahastoissa, jotka sisältävät valtioiden, kuntien, julkisyhteisöjen ja hyvän luottoluokituksen saaneiden yritysten liikkeeseen laskemia joukkolainoja. Pääosa kohderahastoista on pitkän koron rahastoja. Rahaston osakesijoituksen hajautetaan maailmanlaajuisesti, pääosin kehittyneille markkinoille. Suomalaisen osakkeiden piano rahaston osakesijoituksissa on yleensä suurempi kuin Suomen osuus osakemarkkinoista maailmanlaajuisesti. Rahaston varoja voidaan sijoittaa myös Kiinan A-osakkeisiin Stock Connect- ohjelman kautta. (Nordean [www-sivut](http://www.nordea.fi) 2019.)

Taulukko 3. Rohkeiden rahastojen vuotuinen tuotto prosentteina

Rahasto	Vuotuinen tuotto %, Rohkeat			
	2015	2016	2017	2018
OP-rohkea	6,78 %	4,15 %	5,11 %	-9,04 %
Nordea säästö 75	7,16 %	8,55 %	5,81 %	-6,50 %

Myös rohkeat rahastot jatkavat samalla kaavalla kuin edeltäjänsä varovaiset sekä maltilliset. Nordea säästö 75 tuotti vuosina 2015, 2016 ja 2017 edelleen parhaimmin sekä myös oli vähiten pakkasen puolella vuonna 2018. Vuonna 2015 OP-rahasto jäi taas vähiten Nordea säästö 75 rahastosta, kun taas vuonna 2016 Nordean salkunhoitaja on reagoinut nopeammin muuttuviin tilanteisiin ja päässyt paremmille tuotoille, kun kilpailija OP. Vuoden 2018 tulokset ovat edelleen samalla kantilla, kuin aiempinakin vuosina. Yleisesti vuoden 2018 markkinat olivat myllertävät. Epävarmuutta aiheuttivat varmasti USAn presidentti Trump, Kiinan talous ja Venäjä. Nämä ovat varmasti yksi syy siihen miksi markkinat vuonna 2018 olivat paljon miinuksella.

9.4 Sharpen luku

Sharpen luvulla saadaan vielä parempi kuva siitä, miten hyvin rahastot ovat tuottaneet suhteutettuna otettuun riskiin. Sharpen mittarin tulos tulkitaan siten, että mitä suurempi Sharpen luku on, sitä parempi tuotto on mitattavalla kohteella ollut suhteessa riskiin. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2008, 279.) Taulukossa 4 on kuvattu vertailtavien rahastojen Sharpen luvut.

Taulukko 4. Sharpen luvut

Sharpen luvut

Rahasto	Varovainen	Maltillinen	Rohkea
OP	0,26	0,46	0,55
Nordea säästö	1,02	0,95	0,91

Nordean säästö rahastot vetävät kaikki myös pidemmän korren Sharpen luvuissa verrattuna kilpailijaan. Rohkea rahastoissa Sharpen luvun erotus on pienin 0,36 kilpailijoiden välillä, kun taas varovaisessa se on suurimmillaan 0,76.

9.5 Kulut rahastoissa

Myös rahastoista aiheutuvat kulut ovat otettu osaksi vertailua. Ne vaikuttavat kuitenkin itsessään suuressakin määrin rahaston valintaan. Vertailtavia kuluja ovat rahastojen juoksevat kulut, hallinnointipalkkiot, merkintä- sekä lunastuspalkkiot. Huomioitavaa on tässä se, että millään rahastoista ei ole tuottosidonnaisia kuluja eli juoksevilla kuluilla ilmoitetaan kaikki rahastojen hallinnoimiseen liittyvät kulut. Juoksevat kulut vähennetään aina suoraan rahaston arvosta, joten tässä vertailussa ilmoitetuista tuotoista on jo vähennetty juoksevat kulut.

Taulukko 5. Kulut ja palkkiot, varovainen

Kulut ja palkkiot				
Rahasto	Juoksevat kulut	Hallinnointipalkkiot	Merkintäpalkkiot	Lunastuspalkkiot
OP-varovainen	1,03 %	0,95 %	0,00 %	0,50 %
Nordea säästö 25	1,23 %	1,20 %	0,00 %	1,00 %

Taulukko 6. Kulut ja palkkiot, maltillinen

Kulut ja palkkiot				
Rahasto	Juoksevat kulut	Hallinnointipalkkiot	Merkintäpalkkiot	Lunastuspalkkiot
OP-maltillinen	1,36 %	1,25 %	0,00 %	0,50 %
Nordea säästö 50	1,64 %	1,60 %	0,00 %	1,00 %

Taulukko 7. Kulut ja palkkiot, rohkea

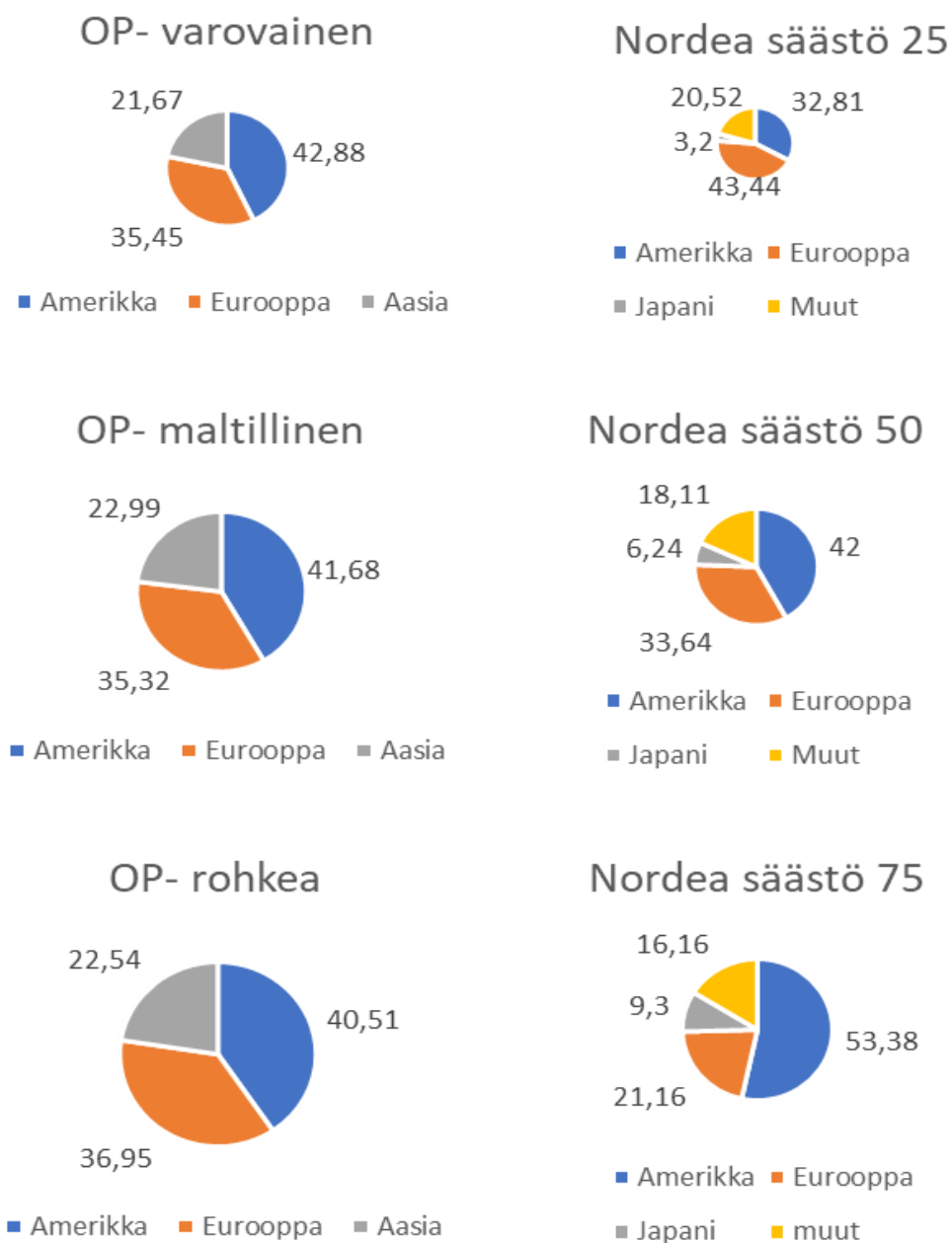
Kulut ja palkkiot				
Rahasto	Juoksevat kulut	Hallinnointipalkkiot	Merkintäpalkkiot	Lunastuspalkkiot
OP-rohkea	1,59 %	1,45 %	0,00 %	0,50 %
Nordea säästö 75	1,85 %	1,80 %	0,00 %	1,00 %

Kuten voimme taulukoista 5,6 ja 7 todeta Nordealla on isommat kustannukset liittyen rahaston kuluihin ja palkkioihin. Kaikki muut kulut ovat Nordean sijoittajalle kalliimpia, mutta merkintäpalkkiossa mennään samalla prosentilla eli 0. Lähtökohtaisesti tarkoittaa sitä, että jos sijoitat 50 euroa, niin koko sijoitus menee suoraan rahastoon. Toisaalta Osuuspankin rahastosta nostamalla menee päältä lunastuspalkkio 0,5%, kun taas Nordean rahastosta nostamalla menee 1%. Näin ollen myös kulujen suhteen kannattaa miettiä mihin rahastoon on valmis sijoittamaan. Pitää ottaa huomioon myös tietyille asiakasryhmille suunnatut edut, joita voi saada esimerkiksi osuuspankin omistaja asiakkaat.

9.6 Maantieteellinen jakauma

Käyn vielä läpi rahastojen maantieteellistä jakaumaa, koska niissäkin on rahastojen sisällä eroja ja niidenkin kautta voidaan vaikuttaa rahastojen tuottoihin ja mahdollisiin muutoksiin.

Kuva 1. Maantieteellinen jakauma (luvut prosentteina)

Kuten voimme yllä olevista kuvista huomata niin Osuuspankin rahastot sijoittavat Amerikkaan, Eurooppaan ja Aasiaan. Kaikissa rahastoissa teema jatkuu samana eli noin 40% sijoittaa Amerikkaan, noin 35% Eurooppaan ja noin 22% Aasiaan. Oli kyseessä sitten varovainen tai rohkein rahasto, niin sijoitukset ovat jakautuneet tasaisesti näiden välillä.

Nordean rahastoissa huomaa taas huomattavaakin eroa Amerikan kasvulla ja Euroopan pienentymisellä mitä rohkeampaa sijoittamista kohti mennään. Se kuitenkin mitä

Nordean muut ovat, on kysymyksen alla. Sen osuus on kuitenkin noin 15-20% kaikista rahastoista ja se ei Nordean tarjoamista avaintietoesitteistä ei selviä.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tavoitteena vertailulle oli löytää tarkasteluajanjaksolla parhaiten pärjännyt rahasto vertaillen toteutuneita tuottoja sekä kuluja. Sharpen lukua käytiin myös pinta puolisesti läpi. Tarkoitus oli löytää paras säästäjän rahasto jokaisesta kategoriasta varovaiselle, maltilliselle sekä rohkealle sijoittajalle sekä kerrottiin myös rahastojen maantieteellinen hajonta ja sitä kautta myös tehtiin havaintoja. Vertailun tulokset ovat kaikki historiatietoon perustuvia sekä yleistä tietoa, jotka ovat kaikille saatavilla.

Vuoden 2015 aikana talouskasvu Euroopassa jatkui alhaisena. Kehittyvien talouksien ja erityisesti Kiinan talouden hiipuminen vaikutti negatiivisesti myös Euroopan talousnäkymiin. Euroalueen inflaatio ja sen odotukset ovat alhaisella tasolla. Kasvunäkymien osalta oli edelleen havaittavissa suuria eroja Yhdysvaltain ja muun maan välillä. Yhdysvalloissa työmarkkinat kehittyivät positiivisesti koko ajan ja sitä kautta talouden kasvuvauhti antoi Yhdysvaltojen keskuspankille mahdollisuuden nostaa ohjauskorkea. Euroopassa finanssikriisi vaikutti edelleen ja työttömyys jatkui korkealla tasolla. Suomi oli tässä vaiheessa jäänyt myös jälkeen muista maista (Sijoituskertomus Säästöpankki 2015). Tämä ”muoti” oli voimassa myös vielä seuraavatkin vuodet.

Vuonna 2018 aktiivisesti hoidetut rahastot pärjäsivät poikkeuksellisen huonosti, joka myös tehdyistä tuottotaulukoista huomataan.

Vertailun lopputulos oli selkeää. Parhaiten suhteessa toisiin rahastoihin tuotti tarkasteluajanjaksolla Nordean rahastot. Osuuspankin rahastot olivat jokaisessa tarkasteluajanjaksossa heikoin. Myös Nordean Sharpen luku oli kaikissa vertailuryhmissä paras. Sharpen luvulla saadaan vielä parempi kuva siitä, miten hyvin rahastot ovat tuottaneet suhteutettuna otettuun riskiin. Sharpen mittarin tulos tulkitaan siten, että mitä suurempi Sharpen luku on, sitä parempi tuotto on mitattavalla kohteella ollut suhteessa

risktiin. Myös tappion minimoinnissa Nordea on onnistunut paremmin. Nordean rahastot olivat vertailun paras kautta linjan ja näin ollen myös Nordea Funds Oy parempi rahoitusyhtiö.

Tässä vertailussa keskityttiin historiatietoon ja pyrittiin sen avulla selvittämään parhaat rahastot kolmessa eri kategoriassa. Mielenkiintoista olisi myös selvittää rahastojen mahdollinen hoitaminen. Kuinka useasti rahastoja hoidetaan ja miten niihin reagoidaan? Opinnäytetyö tulosten perusteella Nordean rahastonhoitajat selvästi helpommin reagoivat tuleviin tai oleviin muutoksiin.

LÄHTEET

- Anderson, N. 2001. Sijoittamisen käsikirja. Helsinki: Edita Oyj.
- Anderson, N. & Tuhkanen, J. 2004. Järkevän sijoittamisen perusteet. Helsinki, Edita Prima Oy.
- Kallunki, J-P., Martikainen, M. & Niemelä, J. 2002. Ammattimainen sijoittaminen. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Kallunki, J-P., Martikainen, M. & Niemelä, J. 2008. Ammattimainen sijoittaminen. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Myllyoja, N. & Kullas, E. 2010. Mitä jokaisen kotiäidin tulee tietää sijoittamisesta. Helsinki: Talentum.
- Pesonen, M. 2011. Säästäjästä sijoittajaksi. Porvoo: Bookwell Oy.
- Puttonen, M. & Repo, E. 2003. Miten sijoitan rahastoihin. Juva: WS Bookwell Oy.
- Pörssisäätiö 2014. Sijoittajan korko-opas. Suomen pörssisäätiö.
- Pörssisäätiö 2014. Sijoittaminen- opas uteliaille. Suomen pörssisäätiö.
- Pörssisäätiö 2015. Sijoitusrahasto-opas. Suomen pörssisäätiö.
- Saario, S. 2007. Saarion sijoituskirja- miten sijoitan pörssiosakkeisiin. Helsinki: WSOYpro.
- Sähköiset lähteet:
- Danske Bankin www-sivut. Viitattu 31.1.2019. <https://danskebank.fi/>
- Finanssialan www-sivut. Viitattu 30.1.2019. <https://www.finanssiala.fi/>
- Koppan www-sivut. Viitattu 5.1.2019. <https://koppa.jyu.fi/>
- Nordean www-sivut 2019. Viitattu 27.2.2019. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/rahastot-nyt.html>
- Osuuspankin www-sivut. Viitattu 27.2.2019. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-rohkea/>
- Osuuspankin www-sivut 2019. Viitattu 27.2.2019. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-maltillinen/>
- Osuuspankin www-sivut. Viitattu 27.2.2019. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-varovainen/>
- Salkunrakentajan www-sivut. Viitattu 9.12.2019. <https://www.salkunrakentaja.fi/2012/07/sharpen-luku-suhteuttaa-tuoton-riskiin/>

Surveymonkey www-sivut. Viitattu 10.11.2018. <http://www.surveymonkey.fi>

Veron www-sivut. Viitattu 31.1.2019. <https://www.vero.fi>

